

การสึกกร่อนของฟัน (dental erosion) เป็นขบวนการสลายแร่ธาตุที่เป็นส่วนประกอบของเนื้อเยื่อแข็งของฟันอันมีสาเหตุมาจากขบวนการทางเคมีที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมแบคทีเรีย จุดประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อประเมินความชุก และปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดฟันสึกกร่อนในวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น รูปแบบการวิจัยเป็นการศึกษาแบบตัดขวาง (cross-sectional study) โดยตัวอย่างคือ วัยรุ่นอายุ 15 ปี ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 328 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จากกลุ่มโรงเรียนในและนอกเขตเทศบาล ทำการตรวจฟันสึกกร่อนโดยทันตแพทย์คนเดียวที่ผ่านการปรับมาตรฐาน และใช้ดัชนีที่ดัดแปลงจาก Erosion index ในการตรวจ มีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงและความถี่ในการรับประทานอาหารที่อาจมีผลต่อการเกิดฟันสึกกร่อน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดฟันสึกกร่อน ด้วยสถิติ Multiple logistic regression ผลการศึกษาพบว่า ความชุกของฟันสึกกร่อนคิดเป็นร้อยละ 22 โดยพบฟันสึกกร่อนมากที่สุดที่ฟันกรามล่างซ้าย (ร้อยละ 18) และพบการสึกกร่อนเฉพาะบริเวณเคลือบฟัน เพศชายมีความเสี่ยงต่อการเกิดฟันสึกกร่อนมากกว่าเพศหญิง 1.9 เท่า (odds ratio, OR=1.9; 95% confidence interval, CI=1.1-3.5) และผู้ที่ศึกษาในโรงเรียนเอกชนมีความเสี่ยงมากกว่าผู้ศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล 3.8 เท่า (OR=3.8; 95% CI=1.6-8.8) นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมมีโอกาสเสี่ยงในการเกิดฟันสึกกร่อนสูงเป็น 2.4 เท่าของนักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยม (OR=2.4; 95% CI=1.2-4.6) และนักเรียนที่เคยผ่านการอุดหินน้ำลายมีความเสี่ยงต่อการเกิดฟันสึกกร่อนเป็นครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่ไม่เคยอุดหินน้ำลาย (OR=0.5; 95% CI=0.2-0.9) ทั้งนี้ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอาหารกับการเกิดฟันสึกกร่อน การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเกิดฟันสึกกร่อนพบได้บ่อยในกลุ่มวัยรุ่น ปัจจัยเรื่องเพศ และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีผลทำให้เกิดฟันสึกกร่อน และอาจจำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดฟันสึกกร่อนต่อไป

Dental erosion is acid dissolution of the tooth surface by chemical attack not involving bacteria. Little information exists on the prevalence and risk factors of dental erosion among Asian populations. The aim of this cross-sectional study was to assess the prevalence and factors associated with dental erosion among 15-year-old adolescents in Khon Kaen, Thailand. Three hundreds and twenty eight subjects were randomly selected from secondary schools in Muang District of Khon Kaen, stratified by school location (municipal vs. non-municipal areas). Dental erosion was examined by one calibrated dentist using modified erosion index. Information on lifestyle, oral health and dietary habits was collected by an interview using a structured questionnaire. Data were analyzed using multiple logistic regression analyses. The prevalence of dental erosion was 22%. All lesions affected enamel only. Lower left first molars were the most affected teeth (18%). Factors which significantly increased the risk for dental erosion included male sex (odds ratio, OR=1.9; 95% confidence interval, CI=1.1-3.5), studying in private school (OR=3.8; 95%CI=1.6-8.8) and having parents with less than secondary school education (OR=2.4; 95%CI=1.2-4.6). History of scaling was associated with decreased risk for dental erosion (OR=0.5; 95%CI=0.2-0.9). Dietary factors were not significantly associated with dental erosion in this population. In conclusion, dental erosion is common among adolescents. Its significant risk factors are gender and socioeconomic status. Possible etiological factors of erosion need to be investigated further.